

Protokół z posiedzenia
Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób
Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin
z dnia 23 czerwca 2017 r.

Porządek posiedzenia:

1. Powitanie.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Konsultacje zmian prawnych wynikających z Programu kompleksowego wsparcia rodzin „Za życiem” w zakresie:
 - 1) ośrodków koordynacyjno – rehabilitacyjno – opiekuńczych,
 - 2) opieki wytchnieniowej
 - 3) rozwoju sieci ŚDS
 - 4) mieszkalnictwa chronionego i wspomagane.
4. Ustalenie terminu kolejnego posiedzenia.
5. Zakończenie posiedzenia.

Przebieg posiedzenia:

W dniu 26 czerwca 2017 r. odbyło się szóste posiedzenie Zespołu ds. Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin. W obradach wzięli udział członkowie Zespołu i zaproszeni goście.

Na wstępie przewodniczący Pan Minister Krzysztof Michałkiewicz – Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych powitał zebranych oraz przedstawił porządek obrad Zespołu.

Przedstawił informację dotyczącą toczących się prac legislacyjnych w zakresie wdrażania Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Pani Joanna Wilewska zaprezentowała informacje dotyczące utworzenia ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. W Programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem”, zawarto działanie 1.5. Pomoc uczennicom w ciąży oraz działania 2.4 Utworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomagania rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością.

Na zadanie 1.5. Pomoc uczennicom w ciąży oraz działania w 2017 przewiduje się środki w wysokości 1 250 tys. zł na utworzenie 250 miejsc w bursach lub internatach. W następnych latach po 300 zł na miejsce w celu utrzymania stanu technicznego.

Na zadanie 2.4 Utworzenie ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomagania rozwoju dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością – przewiduje się środki w wysokości:

- a. 2017 r. – 42 320 tys. zł
- b. 2018 r. – 53 320 tys. zł
- c. 2019 r. – 62 580 tys. zł
- d. 2020 r. – 77 205 tys. zł
- e. 2021 r. – 77 205 tys. zł

W Programie przewidziano, że realizacja tych działań, koordynowanych przez Ministra Edukacji Narodowej, nastąpi przez odpowiednie zmiany w systemie prawa.

Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało do przywołanego projektu ustawy, zmianę w ustawie o systemie oświaty – wprowadzając nowy art. 90v – dotyczący wyłącznie programu „Za życiem”.

Projektowany przepis przesądza, że zadania dotyczące pomocy uczennicom w ciąży oraz utworzenia ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych są zadaniami Ministra Edukacji Narodowej, a zatem stanowią zadania publiczne z zakresu administracji rządowej. Jednocześnie proponuje się, żeby zadania te były realizowane w współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, co pozwoli na podpisanie z samorządami porozumień, a tym samym na przekazanie środków z budżetu MEN do budżetu samorządów (ust. 2) w formie dotacji celowej. Oznacza to 100% zapewnienie środków na zadanie dla placówek wyznaczonych do zadania, bez konieczności zapewnienia 20% wkładu własnego.

W art. 90v ust. 3 ustawy określono, że starosta wskazuje publiczne przedszkole, szkołę podstawową, w tym specjalną, inną formę wychowania przedszkolnego, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy albo poradnię psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnię specjalistyczną, spełniające warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, które w danym powiecie pełni funkcję wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego w zakresie udzielania kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności dziecka lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia. Zatem, to jedna placówka na terenie powiatu, która również do tej pory realizowała wczesne wspomaganie rozwoju, ze środków subwencji oświatowej, będzie realizowała dodatkowe zadania, które zostaną sfinansowane ze środków programu.

W art. 90v ust. 4 wskazano również podstawowe zadania wiodących ośrodków, w tym udzielanie kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia, obejmującego w szczególności udzielanie informacji rodzinom, zapewnienie usług specjalistów w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny oraz koordynowanie działań służących wykorzystaniu dostępnych usług, w tym zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (również konsultacji z lekarzem – w miarę potrzeb, możliwość zatrudniania lekarzy).

Jednocześnie z projektem zmian w ustawie o systemie oświaty opracowane zostało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych. W tym akcie, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określa szczegółowe zadania wiodących ośrodków, uwzględniając koordynacyjny i kompleksowy charakter działań podejmowanych wobec dzieci i ich rodzin w ramach Programu.

Przyjęcie ww. przepisów pozwoli na prawidłowe funkcjonowanie programu w latach 2017 – 2021.

Następnie rozpoczęła się dyskusja dotycząca praktycznego funkcjonowania wprowadzanych przepisów, sposobu finansowania ww. zadań, a także wykorzystania doświadczeń organizacji pozarządowych, które realizują takie wsparcie oraz ich placówek.

Przewodniczący poinformował, że PFRON przeprowadził badanie dotyczące potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest to materiał jeszcze nieopracowany, na następnym posiedzeniu przedstawione zostaną wyniki tego badania.

Należy zauważyć, że w Polsce są miejsca gdzie system działa bardzo dobrze, ale też są i takie gdzie niestety są luki. Wszędzie powinno być zorganizowane systemowe minimum.

Pani Krystyna Wyrwicka poinformowała, że zmiany ustawowe w zakresie rozwoju sieci środowiskowych domów samopomocy dotyczą podwyższenia kwoty dotacji dla osób z autyzmem i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Zgodnie z projektem, wojewoda może zwiększyć dotację o 30%. Jest to kolejna możliwość zwiększenia dotacji, ponieważ w chwili obecnej wojewoda w ramach posiadanych środków może zwiększyć środki na śds o 20%. Dla tej grupy osób niepełnosprawnych konieczne jest zapewnienie większej opieki, dlatego też zwiększona została dotacja.

Dane publiczne zbierane są na podstawie funkcjonujących ustaw. Przygotowywane są odpowiednie formularze, które mają na celu stałe zbieranie żądanych informacji. Pewnych danych nie można zbierać w sposób ciągły. Funkcjonuje również centralna aplikacja statystyczna, która pozwala zbierać różne dane doraźnie. Wejście w życie przepisów spowoduje, że dane te będą zbierane w sposób ciągły.

W 2018 roku dofinansowanie do środowiskowych domów samopomocy zostanie podwyższone do 230% kryterium dochodowego. Ponadto weryfikowane będzie również samo kryterium dochodowe.

W tym roku na tworzenie nowych miejsc w śds przeznaczono 52 mln zł, a w latach następnych po 73 mln zł. Nie wykluczamy również tworzenia nowych śds tylko dla osób z autyzmem i sprzężonymi niepełnosprawnościami. Ministerstwo wystąpiło do wojewodów o przekazanie danych dotyczących potrzeb tej grupy osób.

Przewodniczący stwierdził, że na następnym posiedzeniu omawiane będą kwestie dotyczące warsztatów terapii zajęciowej. Temat ten łączy się z zagadnieniami dotyczącymi śds, ponieważ placówki te powinny uzupełniać się w systemie. Wtz jest przeznaczony dla osób lepiej funkcjonujących, natomiast śds ma pełnić funkcje bardziej opiekuńcze.

Pan Roman Koniuszewski zadał pytanie o doprecyzowanie pojęcia sprzężona niepełnosprawność. Zaproponował stosowanie pojęcia niepełnosprawność złożona. Stwierdził również, że są duże problemy z przyjęciem osób niepełnosprawnych do śds ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Nawet zwiększone finansowanie nie spowoduje, że te osoby zostaną przyjęte do placówek. Konieczne jest wprowadzenie rozwiązania zobowiązującego śds do przyjęcia danej osoby. Trudniejsze przypadki nie są przyjmowane. Te osoby zostają pozbawione wsparcia.

Przewodniczący stwierdził, że nie ma definicji osoby ze sprzężoną niepełnosprawnością, jak również ze złożoną niepełnosprawnością. Problemem w uzyskaniu miejsca w placówce, w przypadku osób gorzej funkcjonujących jest małe finansowanie, ale również

niewystarczająca sieć tych placówek. Dlatego też w programie postanowiono zwiększyć dofinansowanie do uczestnictwa w śds, ale również tworzenie nowych miejsc i placówek. Ministerstwo będzie obserwować wprowadzone rozwiązania pod kątem ich skuteczności. Będzie również rozważana możliwość stworzenia nowych typów śds.

Pani Zofia Pągowska stwierdziła, że problemem w działalności dwóch placówek wtz i śds jest to, że jako pierwsze powstały warsztaty. Śds zostały tworzone na podobieństwo wtz, co powoduje, że często w tych placówkach są osoby o podobnym poziomie funkcjonowania. Należy zauważyć, że często śds nie przyjmują trudniejszych przypadków ze względu na brak możliwości zapewnienia odpowiedniego wsparcia. Placówki te są od lat niedoinwestowane. Były realizowane projekty, w których osoby te przychodziły do placówki z opiekunem, który był bardzo dobrze przygotowany do pracy z tą osobą. Należy zauważyć jednak, że nie wszystkie osoby odnajdą się nawet z dodatkowym wsparciem w tych placówkach. Przez cały okres edukacji osoby niepełnosprawne są rehabilitowane za ogromne pieniądze, natomiast po jej ukończeniu wypadają z systemu. Jest to zaprzepaszczenie dotychczasowych osiągnięć. Należy wydzielić tę grupę osób niepełnosprawnych, dla których nie ma obecnie miejsca w systemie i zorganizować im właściwe wsparcie. Śds nie mają środków na remonty, ale również i na niezbędne wyposażenie.

Pani Maria Jankowska stwierdziła, że należy docenić, że zostały podjęte działania mające na celu poprawę sytuacji osób z autyzmem i ze sprzężeniami. Jednakże zaproponowane kwoty dofinansowania nie odpowiadają realnym potrzebom w tym zakresie. Nie pozwolą one na zatrudnienie dodatkowej kadry, która będzie w stanie pracować z tymi osobami.

Podnosząc kwestię finansowania istnieje wątpliwość, że te dodatkowe 30% środków wojewodowie będą mogli przekazać wraz z dotychczasowymi 20%. Przepisy zawarte w ustawie są niejasne.

Ponadto należy zauważyć, że obecnie dodatkowe 20% może zostać przekazane, jeżeli są wolne środki. Zależy to od decyzji wojewody, nie ma on obowiązku ich przekazania. Czy tak samo przekazywane będą środki wskazane w Programie, czy też ta pula jest już zabezpieczona w budżecie.

Pani Beata Kazimierczak stwierdziła, że nie jest problem kwestia dookreślenia definicji osoby ze sprzężoną niepełnosprawnością, jedynie brak obowiązku zapewnienia opieki i rehabilitacji po ukończeniu edukacji. Rozstrzygnięcia przyjęte w ustawie nie rozwiązują tego problemu. Brak właściwego wsparcia powoduje, że osoby te tracą umiejętności nabyte w procesie edukacji.

Jedną z barier w systemie wsparcia jest brak centrów wsparcia komunikacji. Brak mowy czynnej jest niepełnosprawnością, a brak centrów alternatywnych form komunikacji powoduje brak możliwości skutecznej rehabilitacji i integracji ze społeczeństwem.

Problemem jest również transport do placówek, rodzice ponoszą bardzo duże koszty w tym zakresie.

Pani Monika Cycling stwierdziła, że omawiana zmiana dotycząca śds przeszła przez proces legislacyjny bez konsultacji społecznych. Zgodnie z Programem zmiana w ustawie o pomocy społecznej miała dotyczyć finansowania uczestnictwa osób z autyzmem i sprzężoną niepełnosprawnością w nowych typach domów. Stworzenie nowych typów śds oraz określenie

właściwego mechanizmu ich finansowania realnie umożliwi uczestnictwo tych osób. Przewidziane w ustawie możliwości tj. tworzenie nowych miejsc nie rozwiązuje problemu, ponieważ często są to bardzo liczne placówki, w których osoby z autyzmem sobie nie poradzą. Konieczne jest umożliwienie tworzenia małych, specjalistycznych placówek, w których standardy będą bardzo jasno określone. Obecne propozycje nie pozwalają na organizację właściwej rehabilitacji. Należy również zapewnić dowóz do tych placówek.

Przewodniczący stwierdził, że pomimo podjętych działań nadal jeszcze wiele zostało do zrobienia. Jednakże należy zauważyć, że wiele zależy od chęci samorządu w tej kwestii. Społeczeństwo powinno wywierać nacisk na swoje władze lokalne, żeby dbało o interesy wszystkich swoich mieszkańców.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że Ministerstwo nie widzi możliwości, żeby przepisy dotyczące przekazywania dotacji mogły być źle interpretowane. Jednakże gdyby się tak działo, należy to zgłosić, a wtedy Departament będzie interweniował.

Odnosząc się do finansowania, 30% jest gwarantowane w Programie, istnieje możliwość połączenia tych środków z wcześniejszymi 20%, ale oczywiście zależy to od decyzji wojewodów. Zaproponowane finansowanie może nie być wystarczające, jednakże jest to punkt wyjścia do zmian w systemie. Celem jest stopniowe dojście do właściwej rehabilitacji, zgodnej z potrzebami.

Dowóz do śds jest różnie realizowany, są placówki, które pokrywają te koszty z własnych środków, a są takie gdzie samorząd jest za to odpowiedzialny. Są samorządy, które partycypują w kosztach działania śds.

Należy przede wszystkim uruchomić te miejsca, bądź stworzyć nowe placówki, a kolejnym krokiem będzie określenie właściwych standardów.

Pani Agata Skoczeń – Wątroba zaprezentowała postulaty środowiska rodziców osób z autyzmem, które dotyczyły utworzenia śds typu D, hosteli. Przedstawiła również sytuację osób niepełnosprawnych, które zostały usunięte z różnych placówek terapeutycznych ze względu na trudne zachowania, a także trudną sytuację rodziców, którzy nie otrzymują odpowiedniego wsparcia. Zgłosiła również problem z utworzeniem ośrodka dziennego pobytu w Katowicach.

Kolejna osoba potwierdziła, że niewłaściwe finansowanie utrudnia dostęp do śds. Placówki te nie mają środków na zatrudnienie odpowiedniej liczby kadry. Stworzenie wydzielonych ośrodków, z odpowiednio przygotowaną kadrą jest niezbędne dla zapewnienia właściwego procesu terapii.

Pani Maria Ochimowska – Teper poparła propozycję utworzenia nowych, małych śds, przeznaczonych dla autystów. Ta grupa potrzebuje szczególnego wsparcia, źle się czuje w dużych placówkach. Na rodziców jest przerzucana odpowiedzialność za zapewnienie odpowiedniej terapii, a niestety nie są oni do tego przygotowani. Prowadzenie dokumentacji i ubieganie się o dotację jest bardzo trudne. Strona rządowa powinna zacieśnić współpracę ze stroną społeczną w celu stworzenia odpowiedniego systemu wsparcia. Fundacja planuje utworzenie małego śds, a także hostelu.

Pan Robert Kucharycz stwierdził, że pomijane są potrzeby dorosłych osób niepełnosprawnych, które również wymagają całodobowego wsparcia. Należy umożliwić sprawowanie opieki osobom niespokrewnionym, które rzeczywiście wspierają daną osobę.

Pani Iwona Grubska poruszyła kwestię opieki wytechnieniowej. Stwierdziła, że nie powinno być kryterium dochodowego przy tego rodzaju wsparciu. Rząd nie przedstawia rozwiązań, które w realny sposób mogą wesprzeć rodziców zajmujących się swoimi dziećmi przez całą dobę. Ponadto brak dostępu do leczenia specjalistycznego. Służby pomocowe sugerują oddanie takich dzieci do zakładów opiekuńczych, nie zapewniają wsparcia w przypadku choroby rodzica. Organizacje pozarządowe również nie pomagają, są tylko pośrednikami. Jeżeli sytuacja się nie zmieni rodzice będą zmuszeni żebrać o środki na utrzymanie.

Kolejna osoba poprosiła o zorganizowanie spotkania dotyczącego sytuacji opiekunów osób dorosłych.

Przewodniczący poinformował, że w Ministerstwie działa specjalny zespół, który zajmuje się sprawami opiekunów. Jednakże postara się zorganizować spotkanie z Ministrami odpowiedzialnymi za daną kwestię.

Pan Józef Bogdaszewski stwierdził, że konieczne jest uregulowanie statusu terapeutów pracujących w jednostkach pomocowych w zakresie do dodatkowych uprawnień jak np. dodatkowy urlop.

Transport do śds powinien być obowiązkowy.

Niestety procedowane przepisy nie zajmują się osobami, które wymagają najwięcej wsparcia, tylko łżejszymi przypadkami, a istotne jest żeby tym najtrudniejszym umożliwić uzyskanie jak największej samodzielności.

Pan Wojciech Kalinowski stwierdził, że proces legislacyjny powinien być podzielony na osoby niepełnosprawne do 18 roku życia i po ukończeniu 18 roku życia. Brakuje rozwiązań, które obligowałyby samorządy do udzielania wsparcia.

Kolejna osoba stwierdziła, że w Zespole brakuje reprezentantów strony samorządowej.

Pani Zofia Pągowska stwierdziła, że samorządy są różne. Natomiast śds borykają się z problemem braku zgody Regionalnej Izby Obrachunkowej, która nie pozwala samorządom dofinansowywać działalności śds.

Pan Piotr Łysoń stwierdził, że zgromadzone grono identyfikuje różne problemy, ale należy mieć na uwadze, że nie wszystkie je da się w tej chwili rozwiązać. Zgłaszane kwestie są na dużym poziomie szczegółowości, natomiast przy ocenie systemu, jego ulepszaniu należy zastosować podejście całościowe. Zarówno w relacji pomiędzy poszczególnymi dziedzinami, ale również w wymiarze terytorialnym. Należy całościowo wyobrazić sobie wszystkie zagadnienia związane z osobami niepełnosprawnymi, opiekunami, rynkiem pracy, mobilnością i spróbować przełamać politykę sektorową. Odnosząc się do wymiaru terytorialnego należy zauważyć, że w różnych miejscach działają różne podmioty, pomiędzy działaniami których brak jest koordynacji.

Pani Agnieszka Dudzińska poinformowała, że zgodnie z obowiązującą interpretacją Ministerstwa Finansów ustawa o finansach publicznych nie pozwala finansować zadań obowiązkowych. Zespół mógłby wystąpić do Ministra Finansów z prośbą o umożliwienie finansowania zadań uzupełniających, jako realizowanych zadań obowiązkowych, ale powyżej pewnego standardu.

Ponadto dlaczego weryfikacja do śds miałyby być weryfikowana poprzez orzeczenie o niepełnosprawności wraz z zaświadczeniem z poradni zdrowia psychicznego.

Potrzebujemy gwarancji opieki, ponieważ system powinien przede wszystkim zadbać o te osoby, które nie mają zorganizowanego wsparcia. Nie można promować ciągle tych miejsc, gdzie wszystko działa jak należy. Warto rozważyć wprowadzenie ubezpieczenia od niepełnosprawności, co pozwoliłoby uzyskać środki na zabezpieczenie właściwego wsparcia osób niepełnosprawnych. W chwili obecnej usługi te powinny być finansowane z budżetu państwa.

Nie można przerzucać odpowiedzialności na rodziców, ponieważ większość z nich nie ma możliwości aktywnie działać.

Przewodniczący stwierdził, że docenia wysiłki rodziców, którzy tak aktywnie walczą o poprawę sytuacji swoich niepełnosprawnych dzieci.

Pani Iwonna Kulikowska stwierdziła, że zadania samorządowe dzielą się na własne i zlecone. Możliwość dofinansowania zadań powinna wynikać z przepisów. Zasada ta obowiązuje w obydwie strony.

Przewodniczący zauważył, że samorządy oprócz tego, że przejęły pewne zadania, to też przejęły część dochodów podatkowych. Samorządy powinny mieć możliwość finansowania tych zadań, jeżeli wyrażają taką wolę.

Pani Maria Jankowska poinformowała, że niektóre samorządy mają problemy w związku z przekazaniem środków własnych na zadania zlecone.

Należy przekładać opisywane na spotkaniach problemy szczegółowe na wyższy poziom ogólności i umiejscawiać rozwiązanie tych problemów w ujęciu bardziej ogólnym.

Odnosząc się do wskazanych wcześniej przypadków osób usuwanych z śds z powodu trudnych zachowań i obietnicy Ministerstwa dotyczącej monitorowania zgłaszanych potrzeb osób z autyzmem powstaje pytanie, w jaki sposób będą zbierane te dane. Ośrodki pomocy społecznej nie zawsze mają wiedzę o istnieniu na ich terenie takich osób.

Należy rozważyć, w związku z procedowanymi zmianami możliwość powstania systemu, dzięki któremu rodziny z osobami z autyzmem mogą zgłaszać swoje problemy.

Pani Ewa Smolarow stwierdziła, że w Warszawie nie ma śds, które przyjęłyby osoby z mózgowym porażeniem dziecięcym, które są bardzo niesamodzielne.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że w kraju funkcjonują takie śds.

Pani Sylwia Mądra stwierdziła, że należy mieć podejście systemowe w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych. Powinny również powstać małe domy, dedykowane osobom z autyzmem. Wsparcie powinno być profilowane, dedykowane odpowiednim grupom osób niepełnosprawnych. Powinien być też zapewniony transport do placówek dla osób dorosłych.

Przewodniczący poinformował, że na liście zgłoszonych postulatów są też te dotyczące transportu, jednakże tymi kwestiami Zespół zajmie się na kolejnych posiedzeniach.

Kolejna osoba zgłosiła propozycję, żeby samorządy organizowały transport dla osób dorosłych niesamodzielnych, tak jak to robią podczas edukacji tych osób. Nie można dawać samorządom swobody, ponieważ jeżeli samorząd może, ale nie musi, to kwestia przyznania jakiejś usługi zależy jedynie od dobrej woli samorządu. Jest to ogromnie trudna sytuacja dla rodziców.

Przewodniczący zauważył, że finansowanie śds jest zadaniem zleconym, ponieważ organizacja tej usługi jest niezwykle ważna dla zapewnienia wsparcia osobom niepełnosprawnym.

W Programie „Za życiem” jest dużo zadań, które będzie realizował samorząd, jednakże finansowanie będzie zewnętrzne.

Zagadnienie opieki wytchnieniowej zostanie omówione na następnym posiedzeniu, ponieważ zmiany w tym zakresie powodują konieczność zmiany treści samego Programu.

Kolejna osoba zwróciła uwagę na osoby, które pobierają świadczenia z tytułu sprawowania opieki, a równocześnie pracują nielegalnie. Należy weryfikować takie osoby, aby zapobiegać nadużyciom. Należy zweryfikować grupy osób uprawnionych do korzystania z turnusów rehabilitacyjnych, dla niektórych osób jest to rozrywka, a nie terapia.

Pani Zofia Pągowska potwierdziła konieczność zorganizowania dobrych systemów zbierania informacji o potrzebach osób niepełnosprawnych. Te same osoby umieszczane są na listach różnych placówek, co powoduje, że przy próbie gromadzenia informacji ze wszystkich placówek na danym terenie pokazuje się dużo większa liczba osób potrzebujących niż jest to w rzeczywistości. Szkoły powinny mieć obowiązek na dwa lata przed ukończeniem szkoły przekazać informację o przyszłych absolwentach.

Pani Monika Cycling stwierdziła, że obowiązek dowozu do placówek osób dorosłych powinien być obowiązkiem samorządu. Czy samorządy mogą finansować takie działania?

Pani Iwonna Kulikowska stwierdziła, że samorząd nie może finansować zadań zleczanych, natomiast samorząd działa na rzecz swoich mieszkańców i stara się odpowiadać na ich potrzeby. Może podejmować uchwały, które mają na celu poprawę życia swoich mieszkańców.

Przewodniczący stwierdził, że gmina może finansować różne zadania, jeżeli nie ma w przepisach zakazu takiego działania.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że w sytuacji gdy wpisywalibyśmy obligatoryjną realizację wszystkich usług wskazanych w ustawie o pomocy społecznej to w niektórych gminach byłaby to fikcja, ponieważ w każdej gminie są inne potrzeby. Samorządy powinny zapewniać usługi dla swoich mieszkańców zgodnie z ich potrzebami.

Mieszkalnictwo chronione nie ma na celu zabezpieczania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców. Mieszkania te będą się dzielić na mieszkania czasowego pobytu i mieszkania, które będą miejscem docelowego pobytu danej osoby. Ta druga kategoria mieszkań kierowana jest w szczególności do osób starszych i niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować, a powinny być jak najbliżej swojego środowiska lokalnego. Natomiast mieszkania czasowego pobytu mają na celu nauczanie danej osoby samodzielnego

funkcjonowania, prowadzenia gospodarstwa domowego, przygotowywać do wyjścia i zamieszkania w zasobach lokalowych gminy.

Na pierwszy rok funkcjonowania tych rozwiązań przeznaczono 12 mln zł. Pomoc będzie udzielana w proporcjach 50 na 50. Na kolejne lata zaplanowano kwotę po 24 mln rocznie.

Dodatkowo będą wspierane domy samotnej matki i kobiety w ciąży. Obecnie jest w Polsce 22 takie domy, Program zakłada, że powstanie ich 40. Środki będą przeznaczone na poprawę warunków w obecnie funkcjonujących i powstanie nowych.

Pani Agnieszka Dudzińska stwierdziła, że w związku z zaproponowanym podziałem będzie problem dla niektórych osób niepełnosprawnych. Organizacje planowały przekształcać mieszkania treningowe, w których dane osoby niepełnosprawne odbywały szkolenia w mieszkaniach stałego pobytu.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że obowiązujące przepisy nie zawierają takiego zakazu. Samorządy mogą podejmować decyzje o przekształceniu takiego mieszkania, w związku ze zgłoszonymi potrzebami.

Pani Zofia Pągowska stwierdziła, że dużym problemem w usamodzielnianiu osób niepełnosprawnych jest brak gotowości rodziców na takie działania, ale też fakt, że dochody tych osób często zasilają domowy budżet. Powoduje to zatrzymanie tych osób w domu. Konieczne jest zapewnienie gwarancji utrzymania takich mieszkań, ponieważ w tej chwili te mieszkania finansowane są z projektów.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że wszelkie takie działania powinny być realizowane w kooperacji z samorządami, dzięki temu nie ma zagrożenia dalszego finansowania działalności. Natomiast Ministerstwo nie ma wpływu na postępowanie rodziców.

Pani Anita Siemaszko zwróciła uwagę na potrzebę zabezpieczenia opieki nad dziećmi przez rodziców. Przedstawiła ideę grupowania mieszkań. Osoby mieszkająby w pobliżu, co pozwalałoby na zmniejszenie kosztów zakupu różnych usług. W pobliżu mogłoby być mieszkanie treningowe, tak aby osoby już zamieszkujące mogły przekazać swoją wiedzę innym osobom. Rachunek ekonomiczny takiego rozwiązania na korzyść gminy jest ogromny, ponieważ pojedynczo te osoby generują bardzo duże koszty.

Z punktu widzenia systemu ważne jest zapewnienie orzecznictwa dla osób niesamodzielnych, zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych oraz zorganizowanie opieki wytchnieniowej dla opiekunów.

Pan Jerzy Płókarz podniósł kwestię zapewnienia odpowiednich świadczeń dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, a także możliwość sprawowania opieki przez opiekunów faktycznych, niezobowiązanych do alimentacji.

Zwrócił się z prośbą o zmianę przepisów w zakresie umożliwienia prowadzenia mieszkań chronionych przez organizacje pozarządowe, które nie mają statusu opp. Pozbawia to organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych możliwości podejmowania takich działań.

Pan Zbigniew Worony poprosił o interpretację zmiany art. 53 ustawy o pomocy społecznej, który mówi o tym, że osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek,

niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki.

Osoby z autyzmem są osobami, które wymagają codziennego wsparcia, ale nie wymagają opieki typu pielęgnacyjnego czy medycznego. Czy takie osoby mogą być mieszkańcami mieszkań chronionych.

Przewodniczący stwierdził, że zapis ustawy powinien ujmować zagadnienie w taki sposób, żeby wsparcie celowane było do odpowiedniej grupy osób.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że wszystko zależy od zakresu niezbędnych usług i rachunku ekonomicznego. W sytuacji, gdy osoba będzie wymagała 24 godzinnej opieki wraz pielęgnacją gmina nie będzie zgadzała się na ponoszenie takich kosztów. Mieszkalnictwo powinno być tak zorganizowane, aby osoby radziły sobie jak najbardziej samodzielnie, ale przy zachowaniu wsparcia i nadzoru. Powinny być to różne typy mieszkań od pojedynczych po grupowe, zgodnie z potrzebami.

Pani Ewa Kowańska zadała pytanie o dofinansowanie mieszkań. Skąd pochodzić będzie 50% - czy będą to środki samorządu. Czy pozostałe 50% ma pochodzić ze środków własnych organizacji pozarządowej.

Problem z mieszkaniem pobytu czasowego jest w przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną, które bardzo szybko zapominają tego czego się nauczyły. Taki trening powinien skutkować przejściem do mieszkania pobytu stałego.

Pani Krystyna Wyrwicka w odpowiedzi stwierdziła, że będą to środki budżetu państwa. Natomiast najlepszą drogą jest porozumienie się z samorządem i realizacja tego zadania, jako zadania zleconego, bądź powierzonego. W takiej sytuacji to samorząd ubiega się o środki z programu, a pozostała kwota wyklada ze swoich środków. Organizacja również może się ubiegać o tę dotację, ale wiąże się to z koniecznością posiadania wkładu własnego. Ponadto te środki są przeznaczone na utworzenie i wyposażenie, ale nie na prowadzenie.

Kolejna osoba zapytała o termin przyjmowania wniosków przez wojewodów, a następnie jaki jest termin ich przekazania do Ministerstwa.

Pani Krystyna Wyrwicka poinformowała, że wojewodowie przyjmują wnioski do końca lipca, a Ministerstwo do końca sierpnia uruchomi środki.

Przewodniczący poinformował, że zmiany w budżecie wojewodów możliwe są do końca września, więc to ma też wpływ na przyjęty harmonogram. Wojewoda może interweniować w samorządzie, żeby ten zareagował na zgłaszane potrzeby swoich mieszkańców.

Pani Maria Jankowska ponowiła pytanie dotyczące zbierania przez wojewodów danych w zakresie potrzeb dotyczących sds i mieszkań chronionych. Czy ośrodki nie mogłyby korzystać z danych osób, które korzystają z zasiłków pielęgnacyjnych.

Pani Krystyna Wyrwicka stwierdziła, że jest to słuszny postulat, jednakże na razie nie do zrealizowania w tym roku budżetowym. Ośrodki pomocy społecznej powinny

przeprowadzać ocenę zasobów pomocy społecznej, więc te dane powinny być dostępne. Ministerstwo postara się przygotować jakiś mechanizm lepszego zbierania tych danych. Dane o osobach niepełnosprawnych są w ops, ponieważ dane te są przekazywane przez Ministerstwo.

Nie wszędzie ops-y wypłacają zasiłki pielęgnacyjne, często są to wydziały w urzędach.

Pani Agnieszka Dudzińska poruszyła problem zapewnienia gwarantowania usług opiekuńczych, na podstawie wskazań w orzeczeniu. Podniosła również kwestię zgłoszonych uwag do projektu ustawy, w szczególności określenia zaproponowanych form jako nowatorskie. Zgłosiła również propozycje wspólnot mieszkaniowych, gdzie osoby niepełnosprawne mogłyby współdziałać i kooperować ze sobą.

Umożliwienie prowadzenia mieszkań chronionych przez organizacje nie posiadające statusu opp pozwoli na rozwój tej formy wsparcia.

Można również rozważyć nadanie mieszkańom chronionym statusu gwarantowanego świadczenia, na równi z domem pomocy społecznej.

Pani Iwona Grubska podniosła problem kryterium dochodowego, powinny być brane pod uwagę rzeczywiste koszty ponoszone przez rodzinę, w której jest osoba niepełnosprawna.

Dlaczego są inne limity dla osób dorosłych, gdzie w przypadku dzieci są one nielimitowane.

Przewodniczący ustalił wskazał termin następnego posiedzenia na wrzesień. Tematem będą zmiany w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w szczególności warsztaty terapii zajęciowej, a także opieka wytchnieniowa.

Następnie Przewodniczący zamknął posiedzenie Zespołu.

Załącznik:

1. Lista obecności